

Praha 19.4.2004

21

Ekonomické výsledky nemocnic za rok 2003

Tato aktuální informace navazuje na již publikované údaje (AI č. 8), které byly nyní zpřesněny, doplněny a rozšířeny o nemocnice, řízené ostatními centrálními orgány. Poskytnutá data vycházejí z účetnictví zpravodajských jednotek. U nemocnic typu obchodních společností, jejichž závěrečné výsledky jsou ověřovány auditem a účetní knihy jsou tak uzavírány později než je stanovený termín pro odevzdání statistického výkazu, může dojít ještě ke konečné korekci údajů. Významné změny se však nepředpokládají.

1. Náklady, výnosy, hospodářský výsledek

Dosažené hodnoty výše jmenovaných ukazatelů k **31.12.2003** jsou uvedeny v tabulce (v mil. Kč):

Nemocnice	Počet	Náklady	Výnosy	Hospodářský výsledek
Přímo řízené MZ	19	36 639	35 395	-1 244
Krajské	79	32 343	31 366	-977
Obecní a městské	27	5 079	4 873	-206
Soukromé a církevní	52	4 705	4 696	-9
Celkem rezort zdravotnictví	177	78 766	76 330	-2 436
Řízené ostatními centrálními orgány ^{x)}	4	2 391	2 382	-9
C e l k e m	181	81 157	78 712	-2 445

^{x)} ministerstvo obrany

Výnosy nemocnic, tvořené převážně tržbami od zdravotních pojišťoven, se meziročně zvedly o 2,4 %. U celkových nákladů dělalo zvýšení 3,4 %. Obě veličiny již nestoupaly takovým tempem jako v předchozím období.

Nesoulad mezi výší nákladů a výnosů se odrazil v celkově záporném hospodářském výsledku. Jeho konečná hodnota se propadla o dalších 840 mil. Kč oproti úrovni v roce 2002, kdy byla vykázána nejvyšší ztráta od roku 1997. Za sledované období se ukazatel hospodářského výsledku nejvíce zhoršil u nemocnic přímo řízených MZ. Tento stav ovlivnily zejména 3 nemocnice této skupiny, jejichž ztráta dohromady činila 1 mld. Kč. Naopak zlepšení výsledku hospodaření dosáhly krajské nemocnice, i když se stále

pohybují výrazně v záporných číslech. K tomuto vývoji zřejmě přispěla pomoc státu v závěru roku v podobě odkoupení pohledávek zdravotních pojišťoven, což krátkodobě zlepšilo jejich platební schopnost, zejména VZP. Dlouhodobě kladné hospodaření privátních nemocnic skončilo v roce 2003 poprvé ztrátou.

Rozložení počtu nemocnic podle dosaženého hospodářského výsledku je zobrazeno v tabulce:

Nemocnice s hospodářským výsledkem	Počet nemocnic			Podíl na celkovém počtu v %		
	2001	2002	2003	2001	2002	2003
	Rezorty celkem					
kladným	94	85	81	49,2	45,0	44,8
záporným	97	104	100	50,8	55,0	55,2
v tom:						
do -10 mil. Kč	59	46	47	30,9	24,3	26,0
-10,1 až -50 mil. Kč	33	47	38	17,3	24,9	21,0
více než -50 mil. Kč	5	11	15	2,6	5,8	8,3
C e l k e m	191	189	181	100,0	100,0	100,0

Rozdělení nemocnic, hospodařících se ziskem či ztrátou, zůstalo na úrovni roku 2002, postupně se zvyšuje podíl nemocnic s hospodářským výsledkem horším než -50 mil. Kč.

2. Struktura nákladů

K **31.12.2003** dosáhly jednotlivé položky nákladů následujících hodnot (v mil. Kč):

Nemocnice	Náklady celkem	Náklady na								
		léčiva	zdravot. prostředky	krev	potraviny	energie	služby	osobní náklady	odpisy	ostatní náklady ¹⁾
Přímo řízené MZ	36 639	3 742	6 033	606	297	986	2 616	14 492	2 678	5 190
Krajské	32 343	2 015	3 863	526	490	1 142	2 493	16 247	1 506	4 060
Obecní a městské	5 079	283	512	52	108	186	453	2 666	293	526
Soukromé a církevní	4 705	260	508	40	98	169	691	2 306	143	490
Celkem rezort zdravotnictví	78 766	6 300	10 917	1 224	994	2 482	6 252	35 711	4 620	10 265
Řízené ostat. centrální orgány	2 391	218	248	28	29	105	409	975	205	173
C e l k e m	81 157	6 518	11 165	1 253	1 023	2 587	6 661	36 687	4 825	10 438

¹⁾ Ostatní náklady - představují další zbývající náklady, které nejsou uvedeny ve sledovaných kategoriích nákladů, tj. účtová skupina 53 a 59 - daně a poplatky, účtová skupina 54 - ostatní náklady a dále spotřebované nákupy neobsažené v jednotlivých položkách nákladů.

Z hlediska dynamiky vývoje jednotlivých druhů nákladů nezaznamenal žádný z nich v meziročním porovnání výrazný nárůst, což může být výsledkem racionalizace nákladů, ke kterému nemocnice přistoupily z důvodu omezených finančních zdrojů. Zvýšení nákladových položek se pohybovalo v rozmezí od 1 do 6 %. Nejvíce se zvedly náklady

osobní a na služby. V průběhu roku pokračoval pokles nákladů na energii a odpisy, který byl již naznačen v předchozích obdobích.

3. Nákladová rentabilita

Ukazatel celkové nákladové rentability (poměr hospodářského výsledku k nákladům) se dlouhodobě pohybuje v záporných hodnotách a jeho úroveň od roku 2001 klesá. Poslední stav v členění podle zřizovatelů je uveden v tabulce:

Nemocnice	Nákladová rentabilita v %	
	k 30.6.2003	k 31.12.2003
Přímo řízené MZ	-1,3	-3,4
Krajské	-5,6	-3,0
Obecní a městské	-3,6	-4,1
Soukromé a církevní	+4,1	-0,2
Celkem rezort zdravotnictví	-2,9	-3,1
Řízené ostatními centrálními orgány ^{x)}	-0,6	-0,4
C e l k e m	-2,9	-3,0

^{x)} ministerstvo obrany

Zlepšení nákladové rentability krajských nemocnic na konci roku je možné připsat na konto již zmiňovaných opatření vlády ke stabilizaci zdravotnictví.

Druhá tabulka řadí nemocnice podle dosažené hodnoty nákladové rentability do jednotlivých intervalů:

Nákladová rentabilita v %	Podíl z celkového počtu nemocnic v %	
	rok 2002	rok 2003
více než 10	7,4	7,2
5 až 9,9	2,6	6,1
0 až 4,9	34,9	31,5
-2 až -0,1	10,1	13,3
-5 až -2,1	17,5	14,4
-10 až -5,1	18,5	19,9
horší než -10,1	9,0	7,7
C e l k e m	100,0	100,0

K 31.12.2003 bylo nemocnic s kladnou nákladovou rentabilitou 44,8 %, zápornou vykazalo 55,2 % subjektů. Vzájemný poměr se oproti úrovni roku 2002 nezměnil.

4. Pohledávky z obchodního styku

Vývoj pohledávek z obchodního styku nemocnic všech rezortů je naznačen v tabulce:

Pohledávky z obchodního styku	k 31.12.2001		k 31.12.2002		k 31.12.2003	
	mil. Kč	podíl v %	mil. Kč	podíl v %	mil. Kč	podíl v %
celkem	6 551	x	8 697	x	9 871	x
celkem po splatnosti	1 680	100,0	2 488	100,0	2 838	100,0
do 30 dnů	678	40,4	1 474	59,2	1 929	68,0
31 - 90 dnů	173	10,3	176	7,1	190	6,7
91 - 180 dnů	88	5,2	95	3,8	65	2,3
181 - 360 dnů	150	8,9	79	3,2	83	2,9
nad 360 dnů	591	35,2	665	26,7	571	20,1

Pohledávky z obchodního styku celkem i po splatnosti se meziročně zvýšily o 14 %, v porovnání s pololetím 2003 se jejich objem snížil, a to pod vlivem postoupení nesplacených pohledávek zdravotních pojišťoven za plátcí pojistného České konsolidační agentuře koncem roku 2003.

Pohledávky po lhůtě splatnosti tvořily 28,8 % celkových pohledávek. Většina nesplacených pohledávek se pohybovala ve lhůtě do 30 dnů.

Stav pohledávek z obchodního styku v členění podle zřizovatelů byl následující (v mil. Kč):

Nemocnice	Pohledávky z obchodního styku			
	k 30.6.2003		k 31.12.2003	
	celkem	po splatnosti	celkem	po splatnosti
Přímo řízené MZ	4 837	1 524	4 971	1 459
Krajské	3 965	1 198	3 536	902
Obecní a městské	603	189	537	183
Soukromé a církevní	629	193	590	217
Celkem rezort zdravotnictví	10 033	3 105	9 635	2 761
Řízené ostatními centrálními orgány ^{x)}	259	73	236	78
C e l k e m	10 292	3 178	9 871	2 838

Ke konci roku 2003 nejvyšší podíl nesplacených pohledávek vykázaly privátní nemocnice (37 %), naopak nejnižší hodnotu měly krajské (26 %).

5. Závazky z obchodního styku

Závazky z obchodního styku se za poslední dva roky u nemocnic všech rezortů vyvíjely takto:

Závazky z obchodního styku	k 31.12.2001		k 31.12.2002		k 31.12.2003	
	mil. Kč	podíl v %	mil. Kč	podíl v %	mil. Kč	podíl v %
celkem	8 366	x	10 239	x	12 516	x
celkem po splatnosti	4 059	100,0	5 676	100,0	5 951	100,0
do 30 dnů	1 361	33,5	1 367	24,1	1 414	23,8
31 - 90 dnů	1 422	35,0	1 783	31,4	1 680	28,2
91 - 180 dnů	743	18,3	1 445	25,5	1 509	25,4
181 - 360 dnů	351	8,6	800	14,1	1 116	18,8
nad 360 dnů	183	4,5	280	4,9	231	3,9

Finanční prostředky, poskytnuté vládou koncem roku 2003 na úhradu části dluhů bývalých okresních nemocnic, ovlivnily konečnou výši závazků, zejména těch po splatnosti. Jejich hodnota se tak meziročně zvedla pouze o 5 %, když rok předtím to bylo o 40 %. K 31.12.2003 tvořily závazky po splatnosti 48 % celkového objemu závazků, v roce 2002 tento podíl činil 55 %.

Celkový objem závazků nemocnic se meziročně zvýšil o 22 %, v porovnání s pololetím zůstal na stejné úrovni.

Závazky z obchodního styku v členění podle zřizovatelů jsou uvedeny v této tabulce (v mil. Kč):

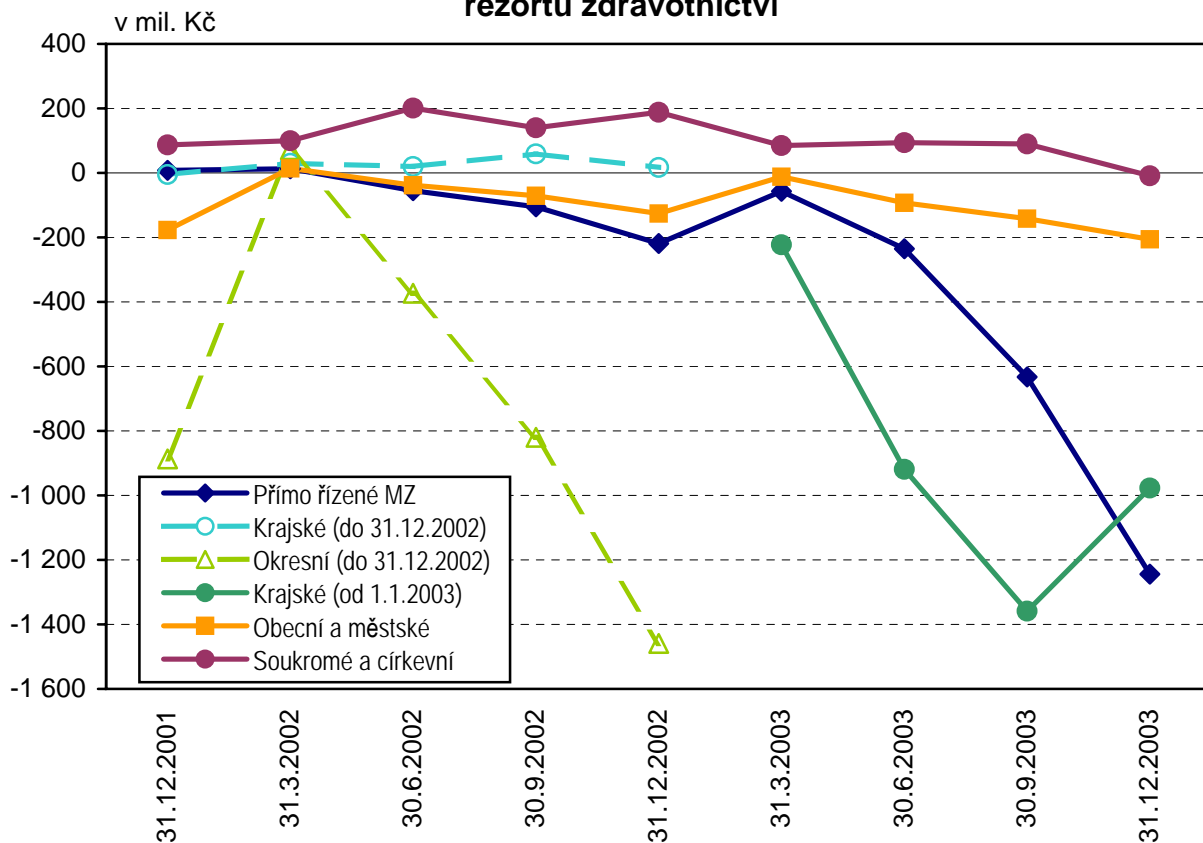
Nemocnice	Závazky z obchodního styku			
	k 30.6.2003		k 31.12.2003	
	celkem	po splatnosti	celkem	po splatnosti
Přímo řízené MZ	5 332	2 375	6 660	2 846
Krajské	5 252	3 461	4 243	2 335
Obecní a městské	656	340	592	296
Soukromé a církevní	786	346	844	386
Celkem rezort zdravotnictví	12 026	6 522	12 338	5 863
Řízené ostatními centrálními orgány ^{x)}	199	54	178	88
C e l k e m	12 225	6 576	12 516	5 951

I přes provedené zásahy státu vykázaly krajské nemocnice nejvyšší podíl dluhů po splatnosti mezi jednotlivými skupinami nemocnic, nejnižší poměr měly nemocnice přímo řízené MZ, i když se v průběhu roku objem jejich závazků po splatnosti stále zvyšoval.

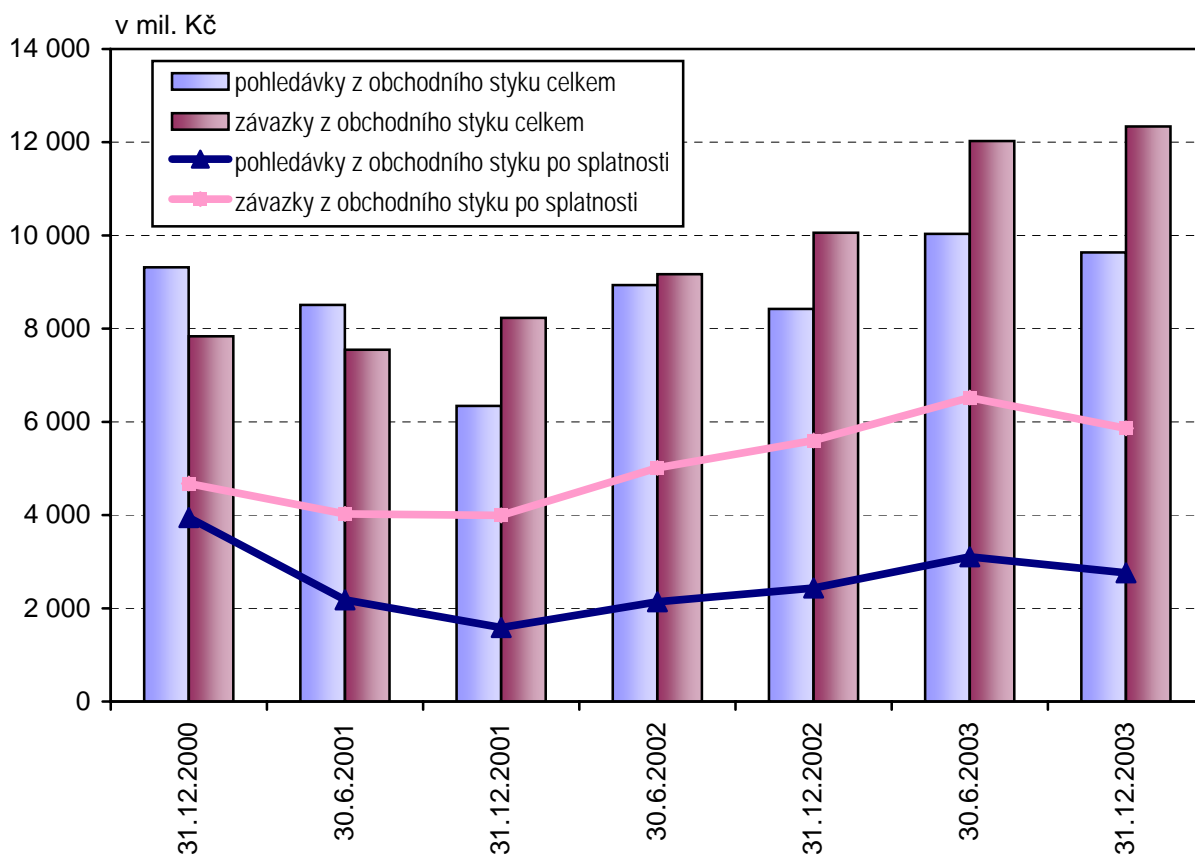
Z předchozích částí textu je patrné, že hodnocení výsledků uplynulého roku je nutné provádět s přihlédnutím k přijatým opatření vlády ke stabilizaci systému financování zdravotnictví. Poskytnuté finanční prostředky směřovaly jednak do krajů na úhradu části závazků bývalých okresních nemocnic a jednak byly použity na odkoupení pohledávek zdravotních pojišťoven za neplaticí organizace.

Vypracovala: Ing. Zdeňka Nováková

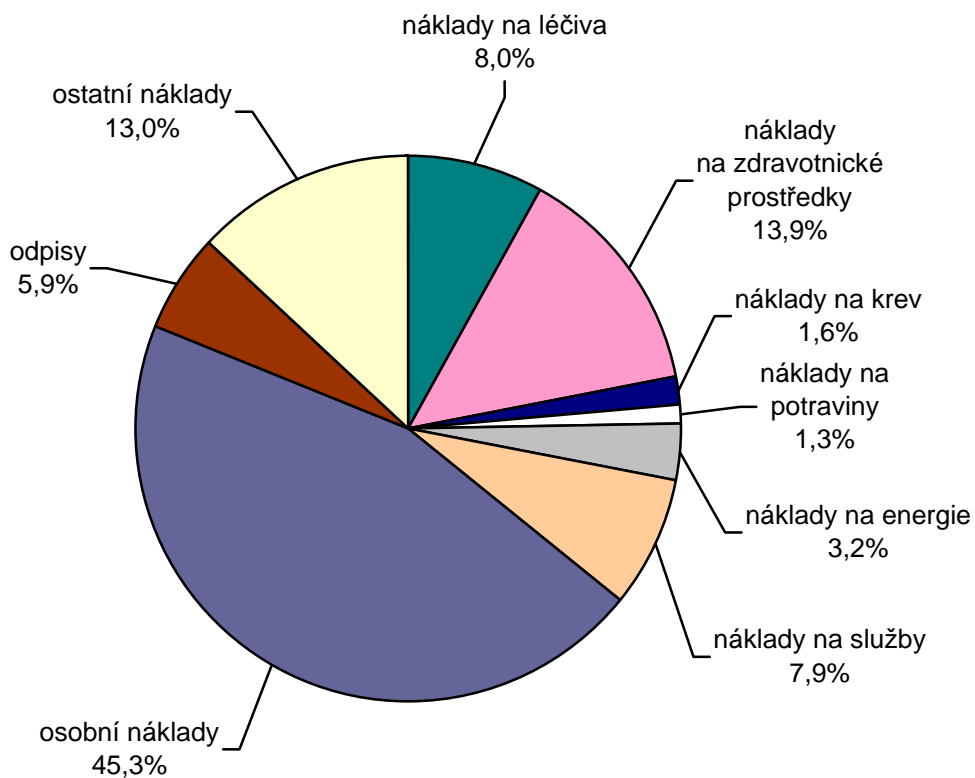
Vývoj hospodářského výsledku nemocnic rezortu zdravotnictví

Vývoj pohledávek a závazků z obchodního styku nemocnic rezortu zdravotnictví

Struktura nákladů nemocnic rezortu zdravotnictví k 31.12.2003

Vývoj podílu jednotlivých nákladových položek nemocnic rezortu zdravotnictví

